

# Budavári Hírmondó

Budavári Evangélikus Egyházközség Hírlevele

XX. évfolyam 2015/4. szám **Ádvent**

„Lehetetlen, hogy a szív ne legyen boldog, ha hiszi bűnei bocsánatát, ahogyan nem lehetséges, hogy ne legyen szomorú és nyugtalan, ha nem hiszi bűnei bocsánatát. Ha Isten gyengének engedi maradni a hitet, azon ne essünk kétségbe, hanem fogadjuk mint próbatételt és kísértést, melyen keresztül Isten az embert próbára teszi, indítja és ösztönzi, hogy annál inkább kiáltson és könyörögjön ilyen hitért.”

*Luther Márton: A bűnbánat szentségéről*



## A 2016. év igéje

**„Ahogyan az anya vigasztalja fiát, úgy vigasztallak én titeket.”**

**(Ézs 66,13)**

Mi Anyánk, ki vagy a mennyekben?

Emlékszel? Amikor kis gyerek voltál, elestél és lehorzoltad a térded, édesanyád magához ölelt, letörölte a könnyeidet és azt mondta: ne sírj, ugye már nem is fáj? Te hozzábújtál, és már tényleg nem is fáj annyira. Vagy kicsúfoltak a többiek, és te panaszkodtál, hogy nem szeretnek, édesanyád megsimogatott és így szólt: én nagyon szeretlek téged. Emlékszel, hányszor vigasztalt meg, amikor beteg voltál, amikor nem sikerült valami, amikor csalódtál?

Azután felnőtél, kezdedbe vetted az életedet, és elkezdted a magad útjait járni. Sokszor elestél, sokszor érezted, hogy nem szeretnek, nem sikerültek dolgok és sokszor csalódtál. És ilyenkor újra a védő karokra, vigasztaló szavakra, anyai szeretetre vágytál. De már felnőtt vagy, nem futhatsz a mamához. És talán már csak emlék az édesanyai kéz. Az emberi kezeknek megvannak a maguk korlátai, nincsenek örökké velünk.

De van egy kéz, Isten keze, amelyik mindig fölöttünk van. Átölel, vigasztal, letörli a könnyeket, erőt ad. Mint egy szerető anyai kéz. Lehet, hogy Isten ilyenkor nem is mi Atyánk, hanem mi Anyánk?

Elgondolkoztató, hogy a Biblia Isten vigasztaló szeretetére az anya képét használja. Kép, hasonlat, hiszen Isten sem nem férfi, sem nem nő, de mi emberek csak hasonlatokban tudunk gondolkodni az egészen más, egészen felfoghatatlan Istenről. Ezért néha úgy gondolunk rá, mint atyára, és néha úgy is, mint anyára.

Ahogyan az anya vigasztalja fiát, úgy vigasztallak én titeket, mondja Isten Ézsaiás prófétán keresztül népének. Izraelnek nagyon szüksége volt erre a vigasztalásra. Történelmi katasztrófát élt át, vesztes háború, sok hozzátartozójuk halá-

la, anyagi javaik, otthonaik elvesztése, deportálás idegen földre – mindez mélyen elkeserítette őket. Babilon folyóinál ültünk és sírtunk – panaszkodik a 137. zsoltár írója. Ebben a csüggedt fájdalomban szól Isten Ézsaiás próféta által: „Ahogyan az anya vigasztalja fiát, úgy vigasztallak én titeket.”

Ez a vigasztalás erőt adott a szenvedő népnek. Nem lett kisebb a fájdalom, nem ért véget egyszerre minden rossz, de maguk mellett érezték Istent. Hallották vigasztaló hangját, érezték szeretettel átölelő kezét, hit és remény kezdett szülni bennük.

Olyan dimenziója ez a vigasztalásnak, amely messze túlmegy az emberi „meglátod, jó lesz minden” vigasztaláson. Isten látja és érti, átérzi az összetört szívek, remények fájdalmát, úgy ahogyan csak egy anyai szív képes megérteni, átérezni gyermeke fájdalmát. Isten ugyanis nem csak atya, aki mindenható, szigorú, ítélő, hanem gyengéden is szeretni tudó, védelmező, vigasztaló anya is. Olykor atyai, máskor anyai arcát fordítja felénk. Ahogyan szükségünk van rá.

Nem tudjuk, mit hoz nekünk a 2016. év. Arra talán már rájöttünk, hogy az élet, a sorsunk nem fenéig tejfel. Lesz ebben az évben is keserűség, fájdalom, csalódás, veszteség, sírás. De lesz, akihez minden fájdalmunkkal odafuthatunk, aki erre az évre ezt üzeni: „Ahogyan az anya vigasztalja fiát, úgy vigasztallak én titeket.”

Nem kell hát összeszorított foggal küszködni, hogy magunk győzzük le fájdalmainkat. Lehet, szabad kipanaszkodni, kisírni magunkat, és az sem lesz eretnokség, ha néha így szólítjuk meg ŐT: **Mi Anyánk, ki vagy a mennyekben!** Isten legalábbis biztosan nem fog haragudni érte.

*Balicza Iván*

## Karácsonyi fény

Kezdetben volt az Ige. Benne az élet volt, és az élet volt az emberek világossága. A négy adventi vasárnap az egyre növekedő sötétség ellenében mutatja egyre világosabban a végtelen hatalom, a *Vagyok* négy óriási lépését az ember felé, egészen a világosság megszületéséig, amikor ez a felfoghatatlan hatalom egy bölcsőben elférő emberi testbe szűkíti önmagát. Innentől fogva pedig a sötétség minden nappal veszít hatalmából, ideje fogyatkozásba kezd.

A növekvő sötétség erejét ma is átéljük. Pillanatokra föl villan egy-egy fegyver torkolattüze, de az nem igazi fény, csak az emberben lévő sötétséget mutatja meg, mélyíti el. A közelmúlt véres eseményeire gondolhatunk itt, amelyek sok emberéletet követeltek. Ártó hatalmak Jézus születésének idejében is működtek, az Ő életére is ugyanúgy fenekedett a sötétség. De karácsony fénye mindig Isten végső győzelmére mutat rá. Egy jászol kicsinységéből jön az első fénysugár. Egy istállóból indul, de nem oltja ki annak a barlangnak sötétjét sem, amelybe majd a keresztről vezet az út.

Nagyon fontos lehet karácsony fényének ezen útmutató jellege is. Igaz, hogy meggyújtott gyertyáink fénye „öltözteti” az ünnep hangulatába otthonainkat, és az egymásnak kifejezett szeretet a lelkünkben is egyfajta Krisztus-születés. De a karácsony nem elsősorban emlék-ünnep, hanem fénysugár egy olyan ösvényre is, amely kifejezetten a jövőbe mutat. Beszél arról, hogy a világ világosságát nem lehet feltartóztatni, a legmélyebb sötétségben is a világra jön. Isten teszi meg az első lépést felénk, emberek felé. A téli napforduló idején ünnepelt fény magával hozza a sötétség visszavonulásának korszakát.

Így Krisztus születésére nem csupán emlékezünk, hanem azt élhetjük át benne, hogy fény vetül a jövőnkre. Ahogyan a természettudományban, úgy teológiailag is kettős ez az út. A tudomány mai állása szerint a fénynek részecske- és hullám-természete is van. Amikor a fény terjed, hullámként viselkedik, de amikor műszerekkel vizsgáljuk, részecskének mutatja magát.

Teológiailag az, hogy Krisztusban megjelent a világban az Ige, az a szó, amelyből minden lett kezdetben (legyen világosság!), most az életünkre is rávilágít: merre tarthat a jövőnk itt a földön, és milyen lehet az abszolút jövőnk, ami Jézus második eljövételéhez kapcsolódik.

Tehát karácsonykor az ember jövője is megszületik. A teljes emberség Krisztus születésében ragyogott föl, ezért mondhatjuk, hogy rávilágít

életünkre, és ebből fakadhat a reménységünk abban a szférában is, ami most még sötét előttünk, nem látható: az öröklétben.

*„És azért is emberi természetet vett magára, hogy mi örökre Nála legyünk. Ahol Jézus Krisztus teste van, ott vagyunk mi is, hiszen mi vagyunk az Ő teste. Ezért szól így a karácsonyi üzenet, bizonyágtétel minden emberhez: elfogadtak, Isten nem vet meg titeket, hanem testileg magán viseli testeteket és véreteket. Nézzetek hát a jászolbölcsőre! A Gyermekek testecskéjében, a testté lett Isten Fiában rejlik a ti testetek is, ebben a testecskében minden bajotokat, félelmeteket, kísértéseket, sőt minden bűnötököt elvállalta, megbocsátotta Ő, és megszentelt titeket.”* – írja Dietrich Bonhoeffer.

Hogy ez a keresztyén ünnep kezdetektől fogva örömmünnep volt, arra sok más mellett a IV. században élt Szír Efrém egyházatyja leírásaiból tudakozódhatunk: *„Itt az éj, mely a világmindenségnek békét adott! Ki tud ezen az éjszakán aludni, melyen az egész mindenség éber!”*

Kozmikus jelentősége van a fény eljövételének a világba, és arra az éberségre int bennünket, amelyet Jézusban kapunk, és amely az új jövőnkre is rávilágít. Ugyanakkor nem lennének pontosak, ha azt gondolnánk, hogy János evangélista az eljövendő világkorszakról beszél. Az ő mondanivalójának alapjaiba építve azt találjuk, hogy a kozmosz elsősorban az embervilág, és ennek természete, lényege a sötétség: *„(Az Ige) volt az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít. A világba jött, a világban volt, általa lett a világ, mégsem ismerte föl a világ.”* (Jn 1, 9-10)

Isten teremtett világában az ember szeme zárva van a világosságra. *„A világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert tetteik gonoszak voltak.”* (Jn 3,19)

Csak a világosságban lehet magabiztosan járni és cselekedni, mert a sötétségben az ember vak, és nem találja meg az útját. János számára tehát a fény a kegyelemmel, az igazsággal, sőt, az üdvösséggel egyértelmű fogalom. Azzal az igazsággal, amelyről bizonyágot tenni jött Jézus, sőt, azzal az igazsággal, ami Ő maga.

Ebben a fény még egy újabb természetét ismerhetjük meg: ebbe tekintve nem káprázik a szemünk, és nem is vakulunk meg. Éppen ellenkezőleg, ez a fény teszi csak igazán tisztává a látásunkat Isten szeretetéről, a mi emberségünkről, és az üdvösségről. Ki tud ebben a világosságban aludni, amikor az egész mindenség éber?

Liszka Viktor

## Az Áldozati vasárnapról

Idén, immár harmadszor szerveztük meg az áldozati vasárnapunkat. A templomszentelési évfordulóhoz (október 20.) legközelebb lévő vasárnapon egy, a presbitérium által meghatározott célra gyűjtünk. Az idei gyűjtésnél november 15-öt jelöltük meg határidőnek.

2013-ban a templom technikai fejlesztését tűztük ki célul, és a 88 családtól befolyt 1.655.000 Ft-ot erősítő korszerűsítésére és a templomi vetítő beszerzésére fordítottuk.

2014-ben a szőnyeg, illetve a templomi textíliák cseréje volt a cél, és 147 család 1.426.000 Ft-ot adott össze. Ebből szereztük be az új szőnyeget, és oltarterítők készíttetése van folyamatban.

Idén a presbitérium döntése alapján nem tárgyi, nem anyagi jellegű célt tűztünk ki magunk elé, így fogalmaztunk a felhívásunkban. A gyülekezetünk forrást kíván teremteni ahhoz, hogy a jelenért és jövőért felelősen fáradozó nem lelkészi munkatársaink nagyobb megbecsülésben részesüljenek, és az oktatási körülmények javuljanak. A mai napig 92 család 826.000 Ft-tal támogatta céljainkat. Az adományok 10%-át rászoruló gyülekezetek támogatására fordítjuk. Mivel a megvalósítandó célok folyamatosak, további támogatásokat is köszönettel fogadunk.

Az adományok felhasználásáról is részletes tájékoztatást fogunk adni. Hálás szívvel köszönjük az eddigi adományokat!

*a Gyülekezet Elnöksége*

### Írószobám

Ez a szoba, hol én most Tillaárom haj! Pusztítom a papirost Tillaárom haj! Se nem csapszék, se nem bolt, Csizmadia műhely volt. Tillaárom haj!	Nem volt ártalmas annak Tillaárom haj! Sem a ragya, sem a nap, Tillaárom haj! Sem az árvíz, sem a hó, Sem a revolúció, Tillaárom haj!	Háborúban azt mondták, Tillaárom haj! Most keveset adunk rád; Tillaárom haj! Béke-időn azt vetik, Másra kell a pénz nekik. Tillaárom haj!
A fő céhmester szabott Tillaárom haj! Benne csizmát, papucsot, Tillaárom haj! Ha megvarrta, eladta, Jól eresztett a kapta. Tillaárom haj!	Bezzeg, de nem megy nékem Tillaárom haj! Ez az én mesterségem, Tillaárom haj! Ha dolgoztam, kirakom: Azt se kérdik, hogy adom. Tillaárom haj!	Ne volnék csak ilyen vén! Tillaárom haj! Íróttollam letenném, Tillaárom haj! S beszélgetném maholnap Csizmadia inasnak. Tillaárom haj! (1850)

Arany János a sokak életében fordulópontot jelentő krisztusi korban, 33 évesen írta ezt a versét, amit elolvasva megállapíthatjuk, hogy egy dologban mindenképpen súlyosan tévedett. Szerencsére. Nem volt ugyanis „ilyen vén”, a vers megírása után még 32 évet élt, és mivel ezt nem tudhatta, nem szegődött el csizmadia inasnak. Nem túlzás tehát azt mondani, hogy kevésen múlt, hogy egyik legnagyobb költőnk nem hagyta ott pályáját. Manapság már nem csak költők, hanem szinte mindegyik bölcsész testvérünk is átélheti Arany János dilemmáját, és ez alól sajnos nem kivételek azok sem, akik hivatásukkal az oktatás vagy Isten szolgálatába állnak, nem beszélve azokról a „halmozottan hátrányos helyzetűekről”, akik a két ügyet egyszerre kívánják szolgálni. Nem érzem úgy, hogy erről eleget beszéljünk, azt meg aztán végképp nem, hogy eleget tennénk a helyzet javításáért.

A lelkészi hivatás és általában szinte minden egyházi szolgálat megbecsültsége és tekintélye évtizedek óta csökkenőben van egy olyan magyar társadalomban, ahol a rendszerváltozást követő években emberek milliói reménykedtek anyagi körülményeik javulásában. A 2008-as válság beköszöntével a remény sokakból végleg kiveszett, átadva helyét egy fásultságnak, ami cinikusan és közönyösen veszi tudomásul a sokszor teljesen felesleges beruházások formájában is testet öltő mindennapi korrupciót.

Ebben a helyzetben nem tehetünk mást, mint hogy megmutatjuk: nekünk nem a laminált parketta és a műanyag ablak az első, hanem az, hogy a lelkész a nagy teológusok könyveit bújja, ne pedig a Penny Market akciós újságját! Legyenek testvéreink, akik az időseket látogatják, és azt örömmel tegyék; hitoktatóink pedig tudjanak teljes lényükkel arra koncentrálni, hogy Jézus Krisztus méltó előhírnökei legyenek a gyerekek között, és ne kísértse őket az, hogy „beszélgetném maholnap csizmadia inasnak”.

Az áldozati vasárnap apropóját most az adta, hogy több hitoktató is egyszerre kényszerült felmondani közvetlenül a tanév kezdete előtt. Hálások lehetünk nekik, hogy döntésükkel felhívták a figyelmünket a helyzet súlyosságára. Talán megbocsátja a Mester szavainak meghamisítását, ha a szerző magára nézve is kötelezőnek fogadja el a figyelmeztetést: „Vigyázzatok, nehogy egyet is megvessetek e kicsinyeket *oktatók* közül, mert mondom nektek, hogy az ő angyalaik a mennyekben mindenkor látják az én mennyei Atyám arcát.”

*Bibó András*

## Protestáns gyökerek Budán

Ha a gyökerek erősek, egészségesek, semmi nem árthat igazán a fának. Ezt az üzenetet hordozza az a kezdeményezés, amelyet a Budavári Evangélikus Egyházközség három évvel ezelőtt indított útjára, keresve, megidézve a reformáció gyökereit. A budavári evangélikusok 2015. október 17-én vendégül látták soproni és sárvári testvéreiket.

Ezt a napot arra szántuk, hogy felidézzük azokat az időket, amikor a reformáció nyomán a lutheránusok igyekeztek megvetni lábukat a budai polgárság köreiben.

Az emlékezés első helyszíne a mostanában Csontváry Kosztka Tivadar gyűjteményes festménykiállításának otthont adó, a második világháborút követően évtizedekig romosan álló, s nemrégiben helyreállított egykori Honvéd Főparancsnokság Dísz téri épületének udvara volt. Azért tartottuk ott az áhítatot, mert mai tudásunk szerint ott állt a budai evangélikusok első temploma.

Bence Imre budavári igazgató lelkész, esperes felidézte azokat az időket, amikor a Mária Terézia uralkodásának idején dúló vallásüldözést követően, II. József türelmi rendeletének hatására Budavárbán 1844-ben megalakulhatott az első evangélikus gyülekezet. Ebben jelentős szerepet játszott Mária Dorottya württembergi hercegnő, aki József nádor harmadik feleségeként maga is evangélikus volt.

1846-ban az említett Dísz téri helyszínen már állt az első templomuk, mellette a lelkészlakás és egy evangélikus iskola, ám ezeket utóbb, városrendezési okokból le kellett bontani. Az elvesztett épületért kárpótlásul a gyülekezetnek juttatott telken, a Bécsi kapu téren épült fel az éppen most 120 éve, 1895. október 20-án felszentelt, mai napig álló, Kallina Mór műépítész tervei alapján készült evangélikus templom.

Bence Imre emlékeztetett Jézus Krisztus szavaira: ti vagytok a világ világossága; nem rejthető el a hegyen épült város. Talán éppen ezért döntöttek úgy egykor az evangélikusok, hogy az eredeti elképzelésektől eltérve nem a Várhegy lábánál fekvő Vízivárosban, hanem a Budapest fölé magasodó Várkerületben építik fel első templomukat – mondta az esperes, majd hozzátette –, jól láthatóan és egyértelműen hirdetve ezzel a Krisztusba vetett szilárd hitet, ezzel példát és persze feladatot is adva kései, manapság a gyülekezeteket alkotó híveknek. A kereszténységet mindinkább elhagyó világban arra kell törekednünk, hogy ne csak gyakoroljuk, de tovább is adjuk hitünket, igazolva azt, hogy nem az az igaz evangélikus, akinek az apja az volt, hanem az, akinek a gyermekei is evangélikusok lesznek – mondta Bence Imre. A várban lerombolt majd újra felépült templom példája pedig arra tanít, hogy mindegy hol áll Isten háza, áldás lesz az abban végzett szolgálaton.

Az áhítatot és a Várban tett sétát követően a gyülekezet tagjai és a vendégek meghallgatták Végh András régész előadását. A Budapesti Történeti Múzeum főmunkatársa a középkori Budára kalauzolta el

képzeletben hallgatóit, és arról beszélt, hogy egy osztrák császári levéltárban megtalált, Buda várát ábrázoló metszet alapján lehet rekonstruálni, hogy a sokszor elpusztult és újjáépített, így többször jelentősen átalakult középkori Várban hol álltak egykor a különféle felekezetek templomai. Akkoriban a Vár északi részét lakták a magyarok, a betelepülő német polgárok pedig inkább a Várhegy középső, illetve déli részét foglalták el. A vegyes házasság akkoriban ritkaságnak számított, az itt élő különféle nemzetiségek, a már említettek túl az olasz és zsidó kereskedők zárt közösségekben éltek, erősen őrizték identitásukat. Magyarországon a Mohácsi vész, vagyis 1526 után kezdett megerősödni a reformáció. Egy 1550-es évekből származó iratban a budai protestáns gyülekezet azért fohászkodik, hogy az Úr mentse meg őket a törököktől. Ennek ellenére a török elfoglalta, feldúlta, majd dzsámivá alakította át a protestánsok templomát.

*Illisz L. László*

Az előadást közös ebéd követte, majd a Bécsi kapu téri templommal szemközti Levéltárba mentünk, ahol Kovács Eleonóra a Magyar Nemzeti Levéltár főlevéltárosa, a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyűjteményi Tanácsának elnöke köszöntött bennünket.

Ezt követően Czenthe Miklós, az Evangélikus Országos Levéltár vezetője mutatta be Luther Márton végrendeletét, amelyet az Üllői út. 24. felújítása miatt 2015 januárja óta itt őriznek. Megtudhattuk Tőle – többek között –, hogy ez az 1542-ben keletkezett irat, miért volt a saját korában rendhagyó szellemiségű, ki vásárolta meg a 19. század hajnalán, s hogyan került Magyarországra, először a Nemzeti Múzeumba, majd a „magyarhoni evangélikus egyház” tulajdonába. Fabiny Tibor professzor *Luther Márton végrendeletéről* szóló szép kiállítású, gazdagon illusztrált könyvét is sokan lapozgattuk. Közben pár érdekességet hallottunk a reformáció időszakában Wittenbergben tanuló magyar deákokról, és tájékoztatást kaptunk a közelgő Luther évről is.

Végezetül, több, egyházi identitásunkat erősítő reformáció korabeli és evangélikus vonatkozású levéltári okiratot is megnézhattunk. Ezekről Kurecskó Mihály főlevéltáros (MNL) beszélt rendkívül lelkesen. Különösen szép élmény volt számomra *Melanchthon levele Nádasdy Ferencnek (1537)*. Megható, hogy „Mohács” után 11 évvel – s „Buda” előtt 4 évvel!! – milyen gyermekien tiszta hittel remélték, hogy a török kiűzésével hamarosan „visszaáll Pannónia békéje”. Páratlan kincs Misztótfalusi Kis Miklós nyomdász, betűmetsző, könyvkiadó betűmintaalapja is, hiszen ezekkel nyomtatott a 17. század végén magyar nyelvű Bibliát!

Bár a látogatás végén a levéltári dokumentumok visszakerültek a páncélszekrénybe, a Luther végrendelet hamarosan ismét megcsodálhatja a nagyközönség, hiszen a közelgő 500 éves évforduló kapcsán a Magyar Nemzeti Múzeumban állítják majd ki!

*Várad Adél*

Október elején fennállásának 4. évfordulóját ünneplő Budavári Gospel Kórus ezen a napon rendezte meg születésnap koncertjét, melyen az elmúlt esztendő alatt elsajátított körülbelül 30-35 spirituálé és gospel kórusműből álló repertoárjából 17 dallal köszönte meg a gyülekezetnek és a koncerten megjelent minden kedves érdeklődőnek, hogy ilyen hosszú ideje igényt tartanak szolgálatára.

A kórus a 2014-es Gospel Day-en (egy világméretű rendezvény) találkozott először a balatonboglári Seven House Gospel Choir & Band-del, és azóta is jó kapcsolatot ápolunk. Ezért szeretettel hívtuk meg a boglári csapatot, hogy egy közös koncerttel együtt ünnepeljük a budavári kórus születésnapját.

A templom megtelt vendégekkel, rengetegen jöttek el erre a rendhagyó koncertre, melynek első felében a boglári kórus és zenekaruk lépett fel, színes, lelkesítő dalaikkal, fantasztikus hangulatot teremtve. A két kórus (már hagyományként kapcsolatukban) közös produkciók előadásával váltották egymást: felhangzott a 2014-es találkozón együtt előadott *Akhekoofana no Jesu* című afrikai spirituálé, valamint a koncert előtt egymásnak megtanított két dal is, az *If you want joy* és az *I can see clearly now*. Ezután következett a Budavári Gospel Kórus színes műsora, lelkesítő spirituálékkal indítva, mély imádságokon át, ismert gospel dallamokkal fűszerezve, majd lezárásként egy gyönyörű elbocsájtó áldást hallhatott a kórustól a közönség.

Különleges, megható és nagyon felemelő bő másfél órában volt része mindenkinek, aki jelen volt, beleértve a kórustagokat is.

A Kórus minden kedden 18.30-tól tartja a próbáját!

*Szuhaí Mónika*

## Hallgass rám, fiam!

*Egy édesanya vallomása fia ordinációján*

**Reformáció ünnepének előestéjén, október 30-án, pénteken délután öt órakor – a szokatlan időpont ellenére – ünnepre készülő gyülekezeti tagokkal telt meg a budavári Bécsi kapu téri evangélikus templom. Megtelt: örvendező családtagokkal, akik egy fiatalember lelkésszé avatására gyűltek össze.**

*Hallgass rám fiam, fogadd el szavam* – Pekka Simojoki ifjúsági éneke zengett a szívemben, amikor október 30-án a Budavár kigyúló esti fényeiben bekísértük Győző fiunkat férjessel közrefogva a templomba. Az az igazság, hogy Győző hallgatott ránk, mindig hallgatott ránk. Ékes bizonyítéka ennek, hogy az ordinálás hetében édesapjával készült a nagy eseményre. Két napra egy Balaton-felvidéki kis faluba vonultak el beszélgetni, imádkozni, elmélkedni.

Azonban ennél lényegesebb, hogy Istenre hallgatott, meghallotta hívó szavát. Ez az ünnep ennek az Istenre figyelésnek egy fontos állomása volt. Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke végezte az ordinálás szolgálatát. A meghívó ígéről beszélt. „*Bízd az Úrra dolgaidat, akkor teljesülnek szándékaid.*” (Péld 16,3) A meg-

hívó grafikáját Molnár Eszter tervezte, amelyen Győző körberajzolt sziluettje Isten hatalmas kezébe tesz le terheket. Nagyon kifejező volt a meghívó, amelyet az igehirdetés alatt a templomban mindenki láthatott a kivetítés által. Az oltárnál ott állt az édesapa, s ő tartotta a Bibliát az eskü alatt, amelyen az esküt mondó keze nyugodott. Pont úgy, ahogyan 35 évvel ezelőtt az ő édesapja id. Bence Imre tette ezt. Emlékeinkből idehoztuk a lelkész dédnagyapapát is. De eszünkbe jutottak hűséges, hétköznapi életükkel is hitvalló eleink. Nagy dolog, hogy velünk ünnepelt a 92 éves bokodi mama, és az éppen azokban a napokban 80. születésnapját ünneplő Bence nagy. 30 lelkész vette körbe az ifjú lelkészt – akik között hét közvetlen családtag volt –, s így zengett az ősi Confirma: Erősítsd meg Istenünk, amit cselekedtél értünk! (Az orgonánál is egy rokon ült.) Természetesen fontosak ezek az emberi tényezők, de tudjuk, hogy Isten nem családfákat rajzol, hanem egyen-egyenként figyel ránk, hívja el a szolgálait követésére. Erről az elhívásról énekeltek Győző testvérei és unokatestvérei az édesapja által írt, és gitárral kísért énekben: „Megszólított, hogy legyen tanítványa.”

„*Boldog az az ember, aki féli az Urat és az ő útjain jár.*” (Zsolt 128,1). Ezzel az igével áldottam meg gyermekemet. S bár nem szokás, én itt megállíthatatlan ösztönrel átöleltem Győzőt. Néhány másodpercig ott álltunk egymást ölelve. Összeért a föld és az ég.

Természetesen teli volt ez az ünnep szívet melengető, öröms pillanatokkal. Ilyen volt az úrvacsoraasztás is. A lelkész számára mindig megrendítő pillanat, amikor gyermekeinek adja az Úr testét és véréét. S még megrendítőbb, mikor a gyermeke kezéből veszi. Jó volt látni a számos úrvacsorázó között azokat a cserkészeket is, akik Győző számára fontos és meghatározó közösséget jelentenek. Boldog pillanat volt a záróakkord, amikor hárman álltunk az oltárnál közrefogva Győzőt férjessel, mint ahogyan bekísértük a templomba. Egyik gyermekünk tréfásan meg is jegyezte: „Győző, ezért akartál te lelkész lenni, hogy egyszer ott állhass az oltárnál a szüleinkkel.” A templomban elhangzott rövid köszöntésekben a nagyvelegi felügyelő is szólt. Szeretettel várják immár haza az ifjú lelkészt. Hiszen Bence Győző már 3 éve szolgál Nagyvelegen. Külön érdekessége az eseménynek, hogy az ordináció a reformáció előestéjén történt, s felszentelve először reformáció napján szolgált, tehát az első lutherkabátos istentisztelete reformációi istentisztelet volt. Dr. Szentpéteri Péter, aki az egyetem képviselőjében vett részt a szolgálatban, felidézte a 35 évvel ezelőtti eseményeket, amikor az édesapával együtt indultak a szolgálatba, mint évfolyamtársak. Dr. Fabiny Tamás az Északi Egyházkerület püspökének levelét az egyházmegye felügyelője olvasta fel.

A kápolnában terített asztalok mellett folytatódott az ünnepelés. Köszönjük, hogy a nagyvelegi testvérek süteménnyel édesítették meg az estét. S természetesen mindenkinek köszönet, aki segített az ünnep lebonyolításában, s velünk ünnepelt és örült. Isten áldjon fiam!

*Bencéné Szabó Márta*

## E s e m é n y n a p t á r

### 2015. Ádvent – Karácsony

#### November 29. – Ádvent 1. vasárnapja

Istentiszteletek a szokott rendben.

A 11.00 órás istentisztelet keretében bemutatjuk az idei konfirmandus csoportot. Az istentisztelet után közös kávézás lesz.

#### December 1. kedd

18.00 – Jövel gyengék ereje!

Ádventi zenés istentisztelet – Szolgálatot végeznek hittanos zeneiskolás gyermekek.

19.00 – Presbiteri gyűlés

#### December 4. péntek

19.00 – Ádventi orgonaest

Vendégünk: *Homolya Dávid* orgonaművész

#### December 6. – Ádvent 2. vasárnapja

Istentiszteletek a szokott rendben

16.00 – Családos délután

Témánk: Szeretettel segített Miklós püspök legendájának megismerése, gondolatok a segítségről, a jóságról. „Fordított Mikulás” – azaz megajándékozunk a Mikulást olyan játékokkal, iskolaszerekkel, tartós élelmiszerekkel, gyermekeknek alkalmas könyvekkel, amelyeket a borsodi nehéz sorsú családoknak visz majd a Mikulás ajándékba!

18.00 – Orgonazenés áhítat

Vendégünk: *Vadász Attila* orgonaművész

#### December 7. hétfő

19.00 – Budavári Evangélikus Szabadegyetem

*Margócsy István* egyetemi tanár tart előadást Jókai Mór és a vallás címmel.

#### December 8. kedd

18.00 – Jöjj, egyengesd szívemhez utadat!

Ádventi zenés istentisztelet  
Szolgálatot végez a *Németajkú Gyülekezet kamarazenekara.*

#### December 11. péntek

19.30 – Ádventi orgonaest

Vendégünk: *Pálúr János* orgonaművész

#### December 13. – Ádvent 3. vasárnapja

Istentiszteletek a szokott rendben

11.00 – A *Budavári Schütz Kórus* szolgálata

18.00 – A *Budavári Gospel Kórus* ádventi-karácsonyi koncertje

#### December 15. kedd

18.00 – Jöjj, tisztíts meg szívemet!

Ádventi zenés istentisztelet  
Szolgálatot végez: *Kovácsné Ferenczi Zsófia* fuvolán és *Kovács Kálmán* zongorán.

#### December 16. szerda

18.30 – Fügefá – Beszélgetés a hitről, vágyódás a találkozásra.

Felnőtt konfirmációra és/vagy keresztségre való felkészülés.

#### December 18. péntek

19.30 – Ádventi orgonaest

Orgonál: *Bán István* orgonaművész

#### December 20. – Ádvent 4. vasárnapja

Istentiszteletek a szokott rendben.

19.00 – Férfikör

#### December 22. kedd

18.00 – Szabad-e bejönni ide Betlehemmel?

*A Kaláka együttes* karácsonyi koncertje templomunkban  
A belépés ingyenes – adományokat jótékony célra gyűjtünk!

#### December 24. – Szenteste

Várban

15.00 – Családos karácsony  
kisgyermek részvételével

16.00 – Szentesti istentisztelet  
Igét hirdet: *Bence Imre*

24.00 – Éjféλι istentisztelet  
Igét hirdet: *Bence Imre*

Budagyöngyén

16.00 – Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*

#### December 25. – Karácsony 1. napja

Várban

9.00 – Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*  
11.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*

*A Budavári Schütz Kórus* szolgálata

18.00 – Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*

Budagyöngyén

9.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*

#### December 26. – Karácsony 2. napja

Várban

9.00 – Igét hirdet: *Liszka Viktor*  
11.00 – Igét hirdet: *Dr. Fabiny Tamás*

KIVÉTELESEN NEM TARTUNK ESTI ISTENTISZTELETET.

Budagyöngyén

9.00 – Igét hirdet: *Dr. Fabiny Tamás*

### **December 27. – Karácsony utáni vasárnap**

#### Várban

9.00 – Igét hirdet: *Liszka Viktor*

11.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*

18.00 – Igét hirdet: *Liszka Viktor*

#### Budagyöngyén

9.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*

### **December 29. kedd**

18.00 – Ifjúsági előszilveszter

A budavári és a soproni fiatalok együttléte  
– játék, vetélkedő, közösség!

### **December 31. csütörtök – Óév napja**

#### Várban

18.00 – Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*

23.30 – Igét hirdet: *Bence Imre*

#### Budagyöngyén

18.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*

### **2016. Január 1. péntek – Újév napja**

#### Várban

9.00 – Igét hirdet: *Liszka Viktor*

11.00 – Igét hirdet: *Dr. Fabiny Tamás*

Az istentisztelet után újévköszöntés a gyülekezeti teremben

18.00 – Igét hirdet: *Liszka Viktor*

#### Budagyöngyén

9.00 – Igét hirdet: *Dr. Fabiny Tamás*

### **Január 3. vasárnap**

Istentiszteletek a szokott rendben.

16.00 – Családos délután

Témánk: Irgalmas Isten – interaktív foglalkozás az év mottójáról, sok énekkel és újév-köszöntéssel.

Kisgyermekes családok találkozója.

18.00 – Orgonazenés áhítat

Vendégünk: *Nagy László Adrián* orgonaművész

### **Január 4. hétfő**

19.00 – Budavári Evangélikus Szabadegyetem

*Albert Gábor* Kossuth-díjas író:

Homályos tükör tisztítása címmel tart előadást – a közelmúltban megjelent

...Minden, ami voltunk... című

levélregénye alapján. E könyvről az elkötelezett protestáns szerző így ír:

„Benne az amerikai vélemények ütköznek azzal, ahogy mi láttuk, éltük át és túl a rendszerváltozás éveit, a művészet és a politika egymást bénító vagy ösztönző hatását.”

### **Január 5. kedd**

18.00 – Bibliaóra

19.00 – Presbiteri gyűlés

### **Január 6. szerda – Vízkereszt ünnepe**

Istentiszteletet a Várban 11.00 órakor és 18.00 órakor tartunk.

### **Január 10. – Vízkereszt utáni 1. vasárnap**

Istentiszteletek a szokott rendben.

18.00 – Ifjúsági zenés istentisztelet

19.00 – Fészekrakó kör – házasságra készülő fiatalok és fiatal házások köre.

### **Január 17. Vízkereszt utáni utolsó vasárnap**

Istentiszteletek a szokott rendben

### **Január 17-től január 24-ig**

#### **ÖKUMENIKUS IMAHÉT**

A környezetünkben élő református, római katolikus és görög katolikus testvérekkel együtt.

Az ökumenikus imahét programját, az istentiszteletek helyszíneit és időpontjait később alakítjuk ki!

### **Január 20. szerda**

18.30 – Fügefa – Beszélgetés a hitről, vágyódás a találkozásra.

Felnőtt konfirmációra és/vagy keresztségre való felkészülés.

### **Január 24. – Hetvened vasárnapja**

Igehirdetések a szokott rendben.

A 11.00 órakor kezdődő istentiszteletünk után közös kávézás lesz a kápolnában.

19.00 – Férfikör

### **Január 31. – Hatvanad vasárnapja**

Istentiszteletek a szokott rendben.

### **Február 1. hétfő**

19.00 – Budavári Evangélikus Szabadegyetem

*Jankovics Marcell* kultúrtörténész a

felvidéki szárnyasoltárokról tart előadást.

### **Február 2. kedd**

18.00 – Bibliaóra

19.00 – Presbiteri gyűlés

### **Február 6. szombat**

*Megvan az ideje a táncnak!*

Családos farsangi délután – jelmezbemutatóval, családos vetélkedővel és báb-mesejátékkal.

**Február 7. – Ötvened vasárnapja**

Istentiszteletek a szokott rendben

**18.00** – Orgonazenés áhítatorgonál: *Bán István* orgonaművész**Február 14. – Böjt 1. vasárnapja**

Istentiszteletek a szokott rendben

**A házasság ünnepe**

Valentin nap, amelyet a szerelmesek napjának tartanak, egy ókeresztény vértanú napja, akit a fogságból a szerelmének írt levelei is ismertté tettek. A gyülekezeti teremben – süteménnyel és teával terített asztal mellett – a házasságról a szeretetről és a családi életről szóló előadás lesz meghívott szakember segítségével.

**Program:****16.00** – köszöntés, bevezetés és előadás**18.00** – Ifjúsági zenés istentisztelet a templomban, amelyen házasságok személyes megáldására kerül sor.**19.00** – Fészekrakó kör – kötetlen beszélgetés**Február 18. szerda****18.30** – Fügefa – Beszélgetés a hitről, vágyódás a találkozásra.

Felnőtt konfirmációra és/vagy keresztségre való felkészülés.

*Nagy Gáspár***Hóttalan a hegyek inge**

Ez a tél még megváltatlan,  
nincs rá mentség: fehér paplan,  
se hó, se hold nem világol –  
amíg fölragyog a jászol

hordjuk szívünk szakadatlan,  
kormos arcot száz darabban,  
nincs ajándék, semmi tömjén –  
rí Boldizsár, Menyhért meg én.

Az indul el akaratlan  
kinek angyala jelen van,  
hóttalan a hegyek inge –  
el kell érnünk Betlehembe!

**Lelkészi Hivatal**

1014 Budapest I. ker. Táncsics M. u. 28.

*Samu Piroska* irodavezető*Kövesy Emese* gazdasági vezető**hétfő-péntek: 9.00-13.00**☎ és fax: **356-97-36**web-lap: <http://budavar.lutheran.hu>e-mail: [budavar@lutheran.hu](mailto:budavar@lutheran.hu)**Bence Imre** – igazgató lelkész, esperes*Fogadóóra: kedd 15.00-18.00;**szerda és csütörtök 9.00-13.00*e-mail: [imre.bence@lutheran.hu](mailto:imre.bence@lutheran.hu)**Bencéné Szabó Márta** – lelkész*Fogadóóra: kedd 11.00-13.00***Liszka Viktor** – beosztott lelkész*Fogadóóra: hétfő 9.00-11.30**és péntek 9.00-13.00*e-mail: [viktor.liszka@lutheran.hu](mailto:viktor.liszka@lutheran.hu)**dr. Fabiny Tamás** – püspöke-mail: [tamas.fabiny@lutheran.hu](mailto:tamas.fabiny@lutheran.hu)**dr. Pócze Tibor** – felügyelőe-mail: [aszodipocze@t-online.hu](mailto:aszodipocze@t-online.hu)**Cselekvő szeretet****Kedves Testvérek!**

Gyülekezetünkben régóta hagyomány, hogy a karácsony és a húsvét előtti hetekben meglátogatjuk rászoruló és rég nem látott idős testvéreinket. Egy kis ajándécsomaggal kedveskedünk nekik. Kérjük, ha környezetében tud olyan idős evangélikus testvérről, aki kora vagy betegsége miatt nem tud eljárni templomunkba, alkalmainkra, jelezze felénk.

Mindenkit várunk **december 8-án, 16.00 órától** a kápolnába, a karácsonyi csomagok elkészítéséhez, és olyan testvérek jelentkezését is, akik a karácsony előtti napokban, hetekben szívesen meglátogatnának egy-két idős testvérünket. Kérem, ha észrevételük vagy kérdésük van, hívják bizalommal a lelkészi hivatalt, vagy személyesen engem. „Tárjátok ki ti is szíveteket.” (2Kor 6,13b)

*Bajnóczi Ilike (20) 824-5375*

\*\*\*\*\*

Felhívjuk beteg vagy idős testvéreink figyelmét, akik az adventi időben, karácsony ünnepére készülve szeretnének otthonukban úrvacsorával élni, telefonon egyeztethetnek időpontot, és a lelkészek szívesen meglátogatják őket. Telefon (hétfőtől-péntekig): 356-9736 délelőtt 9-13 óra között.





## Vladár Gábor, egyházközségünk egykori felügyelője

2015. október 16-án az Igazságügyi Minisztérium és a Magyarországi Evangélikus Egyház közös szervezésében Vladár Gábor emlékülést tartottak a Fasori Evangélikus Gimnázium dísztermében. Mi az alábbi sorokkal emlékezünk meg róla.

Vladár Gábor, volt igazságügy-miniszter, a bányai evangélikus egyházkerület volt felügyelője, Ordass Lajos püspök elnöktársa messze kimagaslott kortársai közül. Széles körű jogi tudása, klasszikus műveltsége polihisztorrá, igazságosságot kereső állhatatossága és nem utolsósorban szerteágazó egyházi szolgálata alázatos Krisztus-hívővé avatta. Bár egyházunknak számos kiemelkedő felügyelője volt, világi egyházi vezetéknevekről szóló megemlékezések mégis elég ritkák. A Vladár család a Turóc megyei Nagycsepcsényben élt hét évszázadon keresztül, ahová még az Árpád-házi királyok telepítették; a család a hazaszeretet példaképe, minthogy Mohácsnál tizenhárom tagja halt hősi halált. A család később Sándor Mór uradalmában [Bián] jutott munkához, ahol a kilenc gyermek egyikeként született Gábor 1881-ben.

Tanulmányait jogi karon fejezte be Budapesten 1903-ban. A jogi gondolkodás módszere meggyökeresztette az ifjú jogászban azt a magasabb rendű szemléletet, mely szerint a jog nemcsak az értelem, hanem a szív ügye is. Ezzel cseng össze a latin mondás is: „*Omne ius hominum causa institutum est*” – minden jog az emberért van. Az első világháborúban négy éven át szolgált katonaként, zömében Isonzónál, ahol súlyosan megsebesült, s ezért Signum Laudis kitüntetésben részesült.

1929-ben az igazságügy-minisztérium törvényelőkészítő osztályának vezetője lett. Szembeszállt a kormány militarizáló törekvéseivel, s eltávolítását csak titkos tanácsosi kinevezése akadályozta meg. Minden erejével igyekezett megakadályozni a zsidók elhurcolását, ezt Valdemar Langlet, a Svéd Vöröskereszt megbízottja is nagyra értékelte.

A Lakatos-kormányban csak Horthy Miklós kormányzó többszöri kérésére vett részt, hogy mentse, ami még menthető. Első feladatai közé tartozott, hogy a Gestapo által letartóztatott politikusokat kiszabadítsa és biztonságba helyezze. A nyilasuralom alatt bujkálnia kellett.

Számos nagy jelentőségű jogi munkát írt, és jogi előadást tartott. A Parthenon Társaság elnökeként tíz klasszikus munka megjelenését segítette elő. 1939-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja lett. 1942-ben honoris causa (azaz dísz-) doktorává avatta a debreceni egyetem. A Corvin Társaság koszorús tagja, az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület, illetve más egyesületek elnöke volt.

1945 után igen aktív munkásságot fejtett ki az evangélikus egyházban, bár már az 1934-37-es zsinati törvényeknél a fegyelmi jogról szóló törvénycikk kidolgozásában, és ennek kapcsán a lelkeszsere intézményének a meghonosításában is jelentős szerepet

játszott. A budavári és budahegyvidéki gyülekezet életének fellendítése érdekében fáradhatatlan munkát végzett; mint egyházmegyei felügyelő nemkülönben.

Egyházi vonatkozású írásai, illetve előadásai több mint félszázat tesznek ki. Ezek közül kiemelkednek az állam és az egyház kapcsolatával foglalkozók, de igen érdekesek a családról, Luther családi életéről, az igaz presbiterről, az egyház feladatairól, Kálvinról és Lutherről szólók is. 1947 novemberében lett a bányai egyházkerület felügyelője. Az államhatalom képviselője akkor még igen melegen üdvözölte, 1948. március 18-án, Szabó József püspöki beiktatását követően azonban Mihályfi Ernő, a kormány képviselője már azt hangoztatta, hogy el kell távolítani „a bárókat, a dupla nemeseket, a földbirtokosokat, a levitézlett közéleti személyeket”. A négy egyházkerületi felügyelő között az ő neve is szerepelt. Csak Ordass püspök elutasító felszólalása nyomán enyhült némileg a feszültség.

Vladár Gábornak jutott az a nehéz feladat, hogy a kormánnyal folytatandó tárgyalásokra írásba foglalja az egyház álláspontját. Ezt Ordass Lajossal és Szabó Józseffel együtt adta át Rákosi Mátyásnak, aki erre úgy reagált, hogy „nem ellentámadást, hanem lojális nyilatkozatot vár” tőlük. Az egyházi iskolák államosításával azután az események felgyorsultak: először Radvánszky Albert egyetemes felügyelőt és az egyetemes főtitkárt, utóbb pedig Ordass püspököt is letartóztatták. Vladár Gábor ekkor sem maradt tétlen, hanem összegyűjtötte a püspök védelméhez szükséges anyagot.

Ezután megüzenték neki, hogy ha nem mond le, akkor elveszíti a nyugdíját, és kockára teszi fia hazatérését a szovjet hadifogságból. Napokig vívódott önmagával, mire döntésre jutott.

Az államhatalom megvonta nyugdíját, ezért az állami erdészetnél vállalt fizikai munkát, majd 1951-ben kitelepítették Tomorra, ahol lakásnak alkalmatlan helyen kellett – fizikai munka mellett – tengetni az életét hetvennyolc évesen. Másfél év után Biára, a falutól messze fekvő préházba került, ahol tíz évet töltött családjával igen szerény körülmények között. Egy alkalommal favágás közben egyik szemére megvakult, majd rövidesen másik szeme világát is elveszítette.

Goldmark utcai lakását már csak rövid időre élvezhette. Beszédkészsége is megroppant. Ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy Visszaemlékezéseim címmel, kétévi munkával meg ne írja – vonalzó mellett, rajztáblán – félezer oldalas csodálatos önéletrajzát. Az Úr 1972. július 16-án szólította őt magához.

Azt gondolom, hogy bár Vladár Gábor sem tudta teljesíteni az Úr Jézus Krisztusnak azt a parancsát, hogy „*legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes*” mégis ő jelenti az egyik legmagasabb mércét, amelyet hívő ember egyáltalán elérhet. Isten igazsága rajta keresztül legyen fényes mindhalálig előttünk!

Dr. Boleratzky Lóránd

2011-ben írt cikke nyomán (Evangélikus Élet)

## Pedagógus vallomások – interjú

2015. november 11-én a II. kerületi Ökumenikus Óvodában jártam, ahol *Haszillóné John Helgával*, az Ökumenikus Óvoda vezetőjével, *Oganeszján Amáliával*, az intézmény helyettesével és a protestáns csoportok vezetőjével, valamint *Bíró Judittal*, a szakmai munkaközösség vezetőjével és a katolikus csoportok vezetőjével beszélgettünk a keresztény szellemiségű nevelés általuk fontosnak vélt elemeiről, a felekezetek közötti különbözőségek áthidalásának lehetőségeiről, és az intézmény létrehozása óta nyert tapasztalatokról.

Haszillóné John Helga kiemelte, hogy az óvoda a II. kerületi önkormányzat által fenntartott intézmény, amely az állami ellátásnak megfelelően vesz részt a 3-7 éves gyermekek nevelésében. Az intézmény nevelési programja az országos óvodai alap-program alapján készült, amely a keresztény szellemiségű nevelést célozza meg. Az óvoda létrehozását az indokolta, hogy a kerületben nagy az érdeklődés a keresztény családok körében a keresztény hitre való nevelés iránt. Három felekezet – a római katolikus, a református és az evangélikus egyház – az intézmény fenntartója, és a nevelőtestület megállapodása alapján jött létre az óvoda nevelési keret-terve, amelyet az óvoda-pedagógusok dolgoztak ki részleteiben. A szülők tudatosan választják az óvodát keresztény szellemiségű nevelési programja miatt. Az óvodában jelenleg hat katolikus és három protestáns csoport van, a csoportok homogén összetételűek, legfeljebb egy vagy két korosztály jár együtt. Ami az oktatás-nevelési programot illeti, az intézmény vezetője hangsúlyozta, hogy az óvodában nincs külön hittan oktatás, mert a keresztény szellemiségnek átfogónak kell lennie, be kell épülnie a hétköznapi életbe, érvényesülnie kell a különböző csoportos foglalkozásokban, az ünnepek alatt, az óvodába való beérkezéstől egészen hazamenetelig, azaz az egész idő alatt, amit a gyerekek ott töltenek. Ez azonban nem csak időre és térre, és nem kizárólag az óvoda-pedagógusra érvényes: minden más óvodai dolgozó, beleértve a technikai személyzetet is, része kell, hogy legyen ennek a szellemiségnek. E cél megvalósításában támogatják egymást különböző lelki gyakorlatok, ima alkalmak megtartásával.

Oganeszján Amália elmondta, hogy kiemelkedően fontosnak tartja, hogy a gyerekeknek már most biztos alapot nyújtsanak abban a folyamatban, ami Isten megismeréséhez vezet. Mint mondta, nehéz a gyerekeknek egy olyan valakit szeretni, akit nem ismernek. Ezért arra törekszenek, hogy a gyerekekben tudatosítsák, hogy Isten szereti őket, valamint hogy megértsék, hogy mi az, amit Isten elvár tőlük. Bíró Judit hozzátette, hogy ugyancsak fontos, hogy a keresztény szellemiségű nevelés a gyerekeknek kapaszkodót nyújt egy olyan közösségben, ahová későbbi életük során is bármikor visszatérhetnek. Közös alapot biztosít a szülőknek és támogatja az együttműködést, az egymás segítségét. E célok megvalósítása érdekében mind a katolikus mind a pro-

testáns csoportok minden nap tartanak ún. csendes perceket, amikor bibliai történetekről beszélgetnek, énekelnek. Heti rendszerességgel beszélgetnek különböző bibliai igékről, amelyeket azután gyakorlati példákkal magyaráznak, és rögtön a beszélgetés napján alkalmazzák. Példának említették a segítséggel, a szeretettel kapcsolatos bibliai helyeket. A segítség elvének megértése kezdődhet a „ma segíték a barátomnak” gyakorlatával. Természetesen a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe veszik, ezért az igékről való beszélgetésre heti egy-két alkalommal kerül sor az esetleges túlterhelés elkerülésére.

Mindhárman leszögezték, hogy a felekezetek közötti különbözőségeket természetesen jelen vannak. Mindegyik felekezet ünnepét megtartják, és ezek egyforma fontossággal bírnak. Ám a hangsúly nem a különbözőségeken és a külön ünnepeken van, hanem az egységen. A nevelés szerves része annak aláhúzása, hogy mindannyian Isten gyermekei vagyunk, Isten mindenkit egyformán szeret. Az egyes csoportok alkalmanként részt vesznek egy másik felekezeti csoport foglalkozásán, ahol együtt énekelnek, beszélgetnek. Az egységet jól mutatja az az eset is, amikor egy teremben kellett volna egy időben megtartani az egyik felekezeti csoport ünnepét, és egy másik felekezeti csoport foglalkozását. Ez utóbbi csoport minden további nélkül átengedte a termet a felekezeti ünnep megtartására. Az óvodában közös ünnepeket is tartanak, mindhárom felekezet képviselőinek jelenlétében és aktív részvételével. Mindez a gyerekeknek abban segít, hogy néhány különbözőséget, mint például a köszöntések, megismerjék, és azoktól mint ismeretlentől ne idegenkedjenek. Ezen túlmenően a felekezetek képviselőinek aktív részvétele különös jelentőséggel bír, hiszen jó példát mutat a gyerekeknek mostani és későbbi életükben.

Az óvoda két évvel ezelőtti átadása óta sok pozitív dolog történt. Nőtt mind a katolikus, mind pedig a protestáns csoportok száma, egyre nagyobb az igény a szülők részéről, hogy gyerekeiket az ökumenikus óvodában neveljék, egyre nő az érdeklődés az ország más részeiről is, hogy esetleg mintaként szolgálhatna az óvoda hasonló törekvésekben. A legfontosabb azonban az, hogy a gyerekek nagyon szeretik az óvodájukat és ami benne történik. Mind az intézmény vezetője, mind pedig a katolikus és protestáns csoportok vezetői arról számoltak be, hogy a gyerekek várják a „csendes percek”-et. Várják az atyát, a lelkész érkezését. Otthon várják a bibliai történetekről való beszélgetést a szülőkkel. És vannak példák, amelyek azt mutatják, hogy értik, amit tanítanak nekik. Ezt igazolni látszik az az eset, amikor az egyik kicsi azt mondta egy társának, hogy persze szeretni kell anyut és aput, de a felebarátunkat is. Ez a példa talán mindannyiunk javára szolgál.

Három elkötelezett, odaadó és lelkes óvodai dolgozót ismerhettem meg. Isten áldása kísérelje további munkájukat!

*Holtzman Krisztina*

## Az én igém



Hosszú életem során több ige is fontos és meghatározó volt a számomra. Most mégis úgy érzem, hogy ez a nagyon ismert ige a legfontosabb nekem: „Mert úgy szerette Isten a világot,

hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16) Ebben az igében sűrítve minden benne van, ami keresztyén életünk alapja és tartalma.

Az a vágyam, hogy Isten és Jézus Krisztus szeretete befolyásolja a családtagjaimhoz és az emberekhez való kapcsolatomat, a mindennapok során. Boldog vagyok, amikor úgy érzem, hogy ez sikerült.

Ez az ige segítségemre volt – amikor két fiam közül Gábort, hat éve magához vette Isten –, hogy a veszteséget el tudjam viselni és el tudjam fogadni.

Fontos nekem az ünnepnapok részvételeken kívül a gyülekezeti bibliaórákhoz való tartozás. Közösséget ad, amibe és is tartozom, és beszélgetés az igéről, többek hozzászólása elmélyíti és kiszélesíti az addig halottakat. Megismerik egymást az idejének, és kapcsolat alakulhat közöttük.

Most advent közelében szeretném felhívni a figyelmet arra, amit Isten vár tőlünk az egymás iránti szeretet kapcsán. „A szeretet türelmes, jóságos; a szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat. Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal. Mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr. A szeretet soha el nem múlik.” ... „Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet.” (1Kor 13,4-8a, 13)

Nagyon sokat mond ez az igeszakasz nekem. Ha ezeket igen nehéz is betartani, de törekednünk kell rá. Ezekkel az igékkel kívánok minden Testvéremnek áldott karácsonyt.

Salamon Józsefné, Éva néni

„Mert nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.” (2Tim 1,7)



Ha valaki, akkor én világeletemben rengeteget aggodalmaskodtam a munkám, a tanulmányaim, a magánéletem miatt. Sikerül-e időben végezni az egyetemen? Találok-e olyan munkát, amit szeretek? Megtalálom-e a párom? Hogy azóta sikerült-e minden kérdésemre választ kapnom? Nem. A fenti igeszakasz azonban segített abban, hogy rájövök, a megoldás Isten kezében van.

Ahogy az ige is kimondja, a félelem nem Istentől való. Sőt! A félelem, a gyávaság, a megalkuvás, a feladás mind-mind egyre jobban eltávolítanak Istentől.

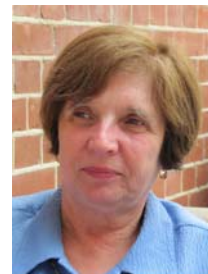
Ahogy az ige is kimondja, a félelem nem Istentől való. Sőt! A félelem, a gyávaság, a megalkuvás, a feladás mind-mind egyre jobban eltávolítanak Istentől.

től. Ha viszont hozzá fordulok segítségért, Isten „az erő, a szeretet és a józanság lelkét” ajánlja fel nekem. Am Istennel járnai sem azt jelenti, hogy ezentúl sima és egyenes úton haladok, ahol csak jó dolgok történnek velem. Ahogy az öröm és a siker, a fájdalom és a kudarc is természetes velejárói az emberi létnek. Megpróbáltatások mindig voltak és mindig lesznek is az életemben, éppen ezért nem mindegy, hogy mit választok: vele vagy nélküle nézek szembe velük? Számomra ez már nem kérdés. Hiszen megtapasztaltam, hogy könnyebb megbocsátanom másoknak (és magamnak), elfogadnom a veszteséget vagy leküzdenem egy akadályt, ha hagyom, hogy Isten szeretete és ereje munkálkodjon bennem és általam. Ha elfogadom, hogy számíthatok Rá, hiszen számítok Neki.

Tóth Anna

„Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek.” (Mt 5,7)

Évtizedekkel ezelőtt egy idős barátnőm hagyományozta rám saját rövid történetét: A II. világháború idején mint egyetemi hallgató, ápolónőként dolgozott egy hadikórházban. Szívszorogató, felelősségteljes és rendkívül kimerítő szolgálat volt. Egyik nap végén a fáradtságtól már tántorogva indult el pihenőre, amikor egy folyosói ablak mellől vérző sebesült katona halk nyöszörgéssel fordult hozzá segítségért. Az álmos ápolónő első gondolata saját fáradtsága volt, mégis szeretettel hajolt le a fiúhoz és megsimogatta. Ebben a pillanatban az ablakon keresztül nagy sebességgel egy lövedék csapódott be, ha az ápolónő nem hajol le a szenvedő sebesülthöz, pontosan az ő fejét érte volna találat...



Ezt a régi történetet azóta is őrzöm, számomra Isten oltalmazó szeretetének csodálatos példáját jelenti, azt, hogy aki a mindennapok eseményeiben, tetteiben Rá tud figyelni, az élete megpróbáltatások közepette is áldással teli lesz. Hiszen az Úr ma is „áldást és átkot ad élénk”, rajtunk múlik, melyik utat választjuk: a nehéz, küzdelmes „keskeny utat” vagy a könnyű, de kárhozatba vivő „széles utat”.

Az elmúlt évtizedek során ez a történet, a választás a „keskeny út” és „széles út” között minden apróbb és nagyobb döntésemben végigkísért. A helyes döntések esetében tiszta lelkiismerettel ajándékozott meg, és megtanított hálát adni Istennek. (Sokszor szinte már az „utolsó perc után” villant fel a világosság, és láthattam meg Isten útmutatását.) Ezzel szemben a megfontolatlan, rossz döntések súlya bizony átokként telepedett szívemre, amíg Isten kegyelmével, szeretete és irgalmassága révén, imádsággal később rátaláltam a helyes megoldásra, az időnként keserves következmények javítására.

A történethez kapcsolódóan befejezésül szeretném idézni kedvenc igémet, amely a reményt adja számomra és mindnyájunk számára: „Boldogok a tiszta szívűek, mert ők az Istent meglájták.” (Mt 5,8)

Muskovics Márta

## Hírek – Hírek – Hírek – Hírek

- Szeptember 20-án a Piliscsabai Egyházközség önállósodásának 10. évfordulóján *Bence Imre* esperes hirdette az igét. Jó volt megtapasztalni, hogy a Budavári egyházközségből kiköltözöttek is lelki családra találtak Piliscsabán.
- Szeptember 23-án a finnországi Haapavesi város gyülekezeti kórusa adott koncertet templomunkban.
- Az II. kerületi Ökumenikus Óvoda tanévnnyitó istentiszteletén gyülekezetünket *Liszka Viktor* beosztott lelkész képviselte a pasaréti katolikus templomban.
- Az Északi Evangélikus Egyházkerület testvérkapcsolatot tart fenn a közép-norvégiai Mørei Egyházkerülettel, amelynek püspöke és esperesei látogattak Budapestre szeptember végén. A szeptember 29-én tartott találkozóon *Bence Imre* esperes a magyar evangélikus egyház történetét mutatta be, *Buday Barnabás* esperes pedig egyházunk mai helyzetéről tartott előadást. Október 1-jén templomunkban gyülekezetünk életét mutatta be a vendégeknek *Bence Imre*.
- Az Evangélikus Szabadegyetem októberi vendége *Beer Miklós* rk. püspök volt, a migránskérdésről tartott előadást október 5-én.
- Október 15-én kibővített elnökségi gyűlést tartottunk, amelyen döntés született a templomunkba a reformáció 500. évfordulójára építendő új orgonával kapcsolatos kérdésekről. Az elnökségi döntést a november 3-án tartott közgyűlés erősítette meg!
- Október 17-én *A reformáció forrásvidékein* című sorozatunk keretében a sárvári és a soproni evangélikus testvérek látogattak a gyülekezetünkbe (lásd a részletes beszámolókat).
- Október 18-án áldozati vasárnapot tartottunk, amelyen a 120 éve felszentelt templomunkért adtunk hálát és megáldottuk a kerek házassági évfordulót ünneplő párokat.
- Október 22-én a II. kerületi Ökumenikus Általános Iskola ünnepi istentisztelete volt a templomunkban. Az őszi szünet előtt az '56-os forradalomra és a reformációra emlékezve tartottunk a közel 350 gyermek és fiatal számára ünnepi istentiszteletet. Az igehirdető *Bence Imre* volt.
- Október 24-én jótékonysági hangverseny volt a templomunkban, amelyen az I. kerület testvérvárosának, a marlow-i *All Saints Choir*-nak az énekeiben gyönyörködhettünk. Az adományokat a munkácsi II. Rákóczi Gimnázium magyar nyelvű oktatásának támogatására gyűjtöttük. A koncertet a Szilágyi Erzsébet Gimnáziummal közösen szerveztük.
- Október 27-én a presbitérium megbízásával *Dr. Nagy Norbert* presbiter és *Bence Imre* lelkész tárgyalta a Telenor Zrt. képviselőivel a torony további bérbeadásáról.
- Október 30-án *Szemerei János* a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke lelkésszé avatta *Bence Győző* végzett teológust.
- Október 31-én reformációi istentiszteletünket a Budai Református Gyülekezettel és a Németségű Evangélikus Gyülekezettel közösen ünnepeltük. *Illés Dávid* református esperes volt az igehirdető.
- November 2-án a II. kerületi ökumenikus óvodában reformációi ünnepély volt, amelyen *Bencéné Szabó Márta* és *Bence Imre* lelkészek valamint *Földvári Tibor* református lelkész vett részt. A Bence házaspár szerepjátékban Luther Márton és Bora Katalin életének epizódjait elevenítette fel a gyermekeknek.
- *Bence Imre* esperes igehirdetéssel szolgált az aszói Evangélikus Gimnázium szalagavató ünnepségén.
- November 9-én a badacsonyi pihenőházunkat télire bezártuk. Előreláthatóan 2016. áprilistól tud ismét fogadni vendégeket.

### Új sorozatunk: *Fügefű*



*Egy Jézus-kereső ember a fügefára mászott fel, hogy találkozhasson a Mesterrel. Ezért a fügefáról neveztük el azt a közösséget, amely most alakul. Várjuk azokat, akik felnőttként készülnek a keresetségre és/vagy a*

*konfirmációra, és várjuk azokat a fiatal és középgenerációhoz tartozó testvéreinket is, akik nyitottak mély beszélgetésre, biblia-tanulmányozásra, vagy választ keresnek életük kérdéseire.*

**Minden hónap 3. szerdája 18.30-kor.**

Alkalmaink:

2015. november 18., december 16.

2016. január 20., február 18., március 17.

**Minden kedves Olvasónknak  
ÁLDOTT ÜNNEPEKET KÍVÁNUNK**  
a *Hírmondó szerkesztői*  
és a *Gyülekezet Elnöksége*

Budavári Hírmondó  
az Egyházközség tájékoztató hírlevele  
Olvasó-szerkesztő: *Váradai Adél*  
Tördelés: *Varga Katalin*  
Felelős kiadó: *Bence Imre* igazgató lelkész  
Nyomdai munkák: *Rózsadomb Contact Kft.*



EMBERI ERŐFORRÁS  
TÁMOGATÁSKEZELŐ

Mostani lapszámunk az Emberi Erőforrás  
Támogatáskezelő támogatásával készült.